

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

privind admiterea recursului

în cauza civilă

Moscovici Veaceaslav împotriva lui Andrieș Gheorghe
(încasarea îmbogățirii nejustificate)

împotriva deciziei din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți

*(Dosarul nr. 2ra-721/23
NR. PIGD 2-20002836-01-2ra-22052023)*

Reducerea raportului litigios exclusiv la inexistența unui raport contractual direct dintre părți, fără examinarea efectului patrimonial concret al prestației executate, nu corespunde exigențelor unei hotărâri motivate și ale unei cercetări complete a raportului juridic dedus judecății.

Judecătoria Soroca, sediul Central – jud. D. Brașoveanu
Curtea de Apel Bălți – jud. I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu

20 mai 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Moscovici Veaceslav,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stanilă,

Ion Munteanu, *judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 10 ianuarie 2020 Moscovici Veaceslav a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrieș Gheorghe solicitând încasarea sumei de 16000 euro și a dobânzii de întârziere în legătură cu obținerea unei îmbogățiri nejustificate.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că, la 2 mai 2019, Andrieș Gheorghe, în calitate de cumpărător, a încheiat cu Iașenco Diana, reprezentată la acel moment de Visan Igor în temeiul Procurii nr. 403 din 7 martie 2019, autentificată de notarul public Pascari Viorica, contractul de vânzare-cumpărare privind autoturismul de model Toyota Land Cruiser 150 Prado, anul fabricației 2018, număr caroserie XXX XXX.

3. Prețul Contractului de vânzare-cumpărare din 2 mai 2019 a fost stabilit în cuantum de 797 000 lei, echivalentul sumei de 39 994,98 euro conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei din data efectuării plății.

4. A reținut că la 1 mai 2019, Moscovici Veaceslav a transmis suma de 16 000 euro lui Visan Sergiu, care, de asemenea, ar fi acționat în calitate de reprezentant al vânzătorului Iașenco Diana în baza Procurii nr. 403 din 7 martie 2019, autentificată de notarul public Pascari Viorica. Suma respectivă a fost transmisă cu titlu de arvună pentru procurarea autoturismului de model Toyota Land Cruiser 150 Prado, anul fabricației 2018, număr caroserie XXX XXX, fiind convenit ca aceasta să fie luată în calcul la achitarea integrală a prețului contractului de vânzare-cumpărare din 2 mai 2019, încheiat între Andrieș Gheorghe și Iașenco Diana, prin reprezentantul său Visan Igor. În acest sens, la 1 mai 2019 a fost semnat și un contract de arvună.

5. Reclamantul a indicat că suma de 16 000 euro a fost transmisă personal de Moscovici Veaceslav lui Visan Sergiu în folosul terțului Andrieș Gheorghe, ca expresie a intenției de încheiere a contractului de vânzare-cumpărare privind autoturismul menționat.

6. Totodată, a susținut că Andrieș Gheorghe a beneficiat efectiv de suma de 16 000 euro la achitarea prețului Contractului de vânzare-cumpărare din 2 mai 2019, întrucât această sumă ar fi fost luată în calcul de reprezentanții vânzătorului Iașenco Diana la înstrăinarea automobilului către pârât, acestuia revenindu-i obligația de a achita doar diferența de preț rămasă după imputarea sumei respective.

7. A mai invocat că diferența dintre suma de 16 000 euro și prețul total al contractului de vânzare-cumpărare, echivalentul a 39 994,98 euro conform cursului oficial al Băncii

Naționale a Moldovei din data efectuării plății, a fost achitată ulterior de către Andrieș Gheorghe prin intermediul unei operațiuni de finanțare de tip lease-back.

8. Astfel, la 3 mai 2019, Andrieș Gheorghe, în calitate de vânzător, a înstrăinat către Î.C.S. O.C.N. „Total Leasing & Finance” S.A. autoturismul de model Toyota Land Cruiser 150 Prado, anul fabricației 2018, număr caroserie XXX XXX, la prețul de 40 000 euro, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 03-05/AND-19 din 03 mai 2019.

9. A subliniat că scopul acestei tranzacții a constat în obținerea de către Andrieș Gheorghe a unei finanțări sub formă de lease-back, operațiune juridică prin care proprietarul bunului transmite dreptul de proprietate asupra acestuia unei societăți de leasing în scopul obținerii unor mijloace bănești, bunul fiind ulterior retransmis în leasing aceluiași beneficiar, dreptul de proprietate asupra bunului constituind garanția executării obligațiilor asumate.

10. La aceeași dată, respectiv 3 mai 2019, între Î.C.S. O.C.N. „Total Leasing & Finance” S.A., în calitate de locator, și Andrieș Gheorghe, în calitate de locatar, a fost încheiat contractul de leasing financiar nr. 4048L-2019-AND, în temeiul căruia locatorul a transmis locatarului în posesie și folosință temporară autoturismul de model Toyota Land Cruiser 150 Prado cu numărul de înmatriculare XXX XXX, locatarul asumându-și obligația de a achita prețul bunului în rate de leasing, conform graficului anexat contractului, precum și alte cheltuieli prevăzute de acesta.

11. Conform pct. 2.3 din Contractul de vânzare-cumpărare nr. 03-05/AND-19 din 3 mai 2019, Andrieș Gheorghe și Î.C.S. O.C.N. „Total Leasing & Finance” S.A. au convenit ca suma de 16 800 euro, reprezentând avansul în mărime de 40% din valoarea contractului de leasing și dobânda de leasing în quantum de 2% din valoarea totală a contractului, să fie reținută din suma care urma să fie transferată de societatea de leasing în contul bancar al lui Andrieș Gheorghe.

12. A menționat că suma de 16 000 euro ar fi reprezentat avansul în mărime de 40% din valoarea contractului de leasing financiar, iar suma de 800 euro ar fi constituit dobânda de leasing în quantum de 2% din valoarea totală a contractului.

13. Totodată, a indicat că autoturismul a fost procurat de Î.C.S. O.C.N. „Total Leasing & Finance” S.A. exclusiv în scopul retransmiterii imediate în leasing către Andrieș Gheorghe, tranzacția având caracterul unei operațiuni de tip lease-back.

14. Astfel, din suma obținută de la Î.C.S. O.C.N. „Total Leasing & Finance” S.A., conform pct. 2.1 - 2.3 din Contractul de vânzare-cumpărare nr. 03-05/AND-19 din 3 mai 2019, Andrieș Gheorghe a achitat diferența de preț aferentă contractului de vânzare-cumpărare din 2 mai 2019 încheiat cu reprezentantul vânzătorului Iașcenco Diana, Visan Igor, care acționa în temeiul Procurii nr. 403 din 7 martie 2019.

15. În acest context, a susținut că Andrieș Gheorghe se află în situația unei îmbogățiri nejustificate în raport cu Moscovici Veaceslav, în quantum de 16 000 euro.

16. A mai indicat că, prin notificarea prealabilă din 23 decembrie 2019, a solicitat lui Andrieș Gheorghe restituirea benevolă a sumei de 16 000 euro până la 31 decembrie 2019, însă, notificarea a rămas fără răspuns.

17. Totodată, a reținut că actul juridic încheiat cu „Interauto-DE” S.R.L. în privința sumei de 16 000 euro achitate în folosul lui Andrieș Gheorghe întrunește elementele unui contract în folosul unui terț, reglementat de dispozițiile art. 1096 - 1099 Cod civil.

18. În acest sens, a susținut că Andrieș Gheorghe, în calitate de beneficiar, ar fi dobândit ulterior dreptul de proprietate asupra automobilului fără a achita suma de 16 000 euro, aceasta fiind achitată de Moscovici Veaceslav prin intermediul Contractului de arvună din 1 mai 2019 direct reprezentanților vânzătorului Iașenco Diana.

19. De asemenea, a indicat că nu a formulat obiecții față de transmiterea automobilului către Andrieș Gheorghe și față de luarea în calcul a sumei de 16 000 euro la achitarea prețului final al Contractului de vânzare-cumpărare din 2 mai 2019.

20. Prin urmare, prin acceptarea ca suma de 16 000 euro să fie imputată asupra prețului final al contractului de vânzare-cumpărare, Andrieș Gheorghe ar fi acceptat stipulația prevăzută de art. 1096 alin. (4) Cod civil.

21. În concluzie, reclamantul a apreciat că patrimoniul lui Andrieș Gheorghe s-a majorat cu suma de 16 000 euro, întrucât acesta a beneficiat de suma respectivă la procurarea automobilului, în timp ce patrimoniul lui Moscovici Veaceslav s-a diminuat corespunzător cu aceeași sumă.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

22. Prin hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 9 iulie 2021, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Moscovici Veaceslav împotriva lui Andrieș Gheorghe cu privire la încasarea silită în legătură cu obținerea unei îmbogățiri nejustificate.

23. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că Moscovici Veaceslav nu a demonstrat existența unei obligații asumate de Andrieș Gheorghe față de acesta, or Contractul de arvună din 1 mai 2019 a fost încheiat între Moscovici Veaceslav și S.R.L. „Interauto-De”, iar Andrieș Gheorghe nu a avut calitatea de parte contractuală.

24. Instanța a apreciat critic susținerile privind existența unei înțelegeri verbale referitoare la restituirea sumei de 16 000 euro, reținând că asemenea afirmații nu au fost confirmate prin probe pertinente și admisibile.

25. Totodată, a constatat că Moscovici Veaceslav nu a probat întrunirea condițiilor îmbogățirii nejustificate, nefiind demonstrat în mod incontestabil faptul majorării patrimoniului lui Andrieș Gheorghe în detrimentul reclamantului, motiv pentru care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

26. La 23 iulie 2021, Moscovici Veaceslav a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 9 iulie 2021, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie admisă.

27. În motivarea cererii de apel, apelantul Moscovici Veaceslav, a invocat că instanța de fond a respins eronat acțiunea doar pe motiv că Andrieș Gheorghe nu este parte la Contractul de arvună din 1 mai 2019, fără a examina și fără a se expune asupra argumentelor referitoare la instituția contractului în folosul unui terț, reglementată de Codul civil.

28. A susținut că, deși au fost prezentate explicații și probe privind existența unei stipulații în folosul unui terț, instanța nu a motivat de ce aceste dispoziții nu ar fi aplicabile cauzei.

29. Apelantul a subliniat că suma de 16 000 euro a fost transmisă personal lui Visan Sergiu în folosul lui Andrieș Gheorghe, care ulterior a dobândit dreptul de proprietate asupra automobilului de model Toyota Land Cruiser 150 Prado fără a achita această sumă.

30. În acest sens, Moscovici Veaceslav a avut calitatea de stipulant, reprezentanții vânzătorului Iașenco Diana au avut calitatea de promitent, iar Andrieș Gheorghe a avut calitatea de beneficiar al prestației.

31. Prin urmare, a evidențiat că beneficiarul a acceptat stipulația prin semnarea Contractului de vânzare-cumpărare din 2 mai 2019 și prin acceptarea includerii sumei de 16 000 euro în contul achitării finale a prețului automobilului.

32. Totodată, a invocat că Andrieș Gheorghe a recunoscut în cadrul audierii că automobilul urma să constituie un cadou pentru acesta, circumstanță care confirmă existența și determinabilitatea beneficiarului încă de la momentul stipulației.

33. De asemenea, Moscovici Veaceslav nu a obiectat la înstrăinarea automobilului către Andrieș Gheorghe și la luarea în calcul a sumei de 16 000 euro la executarea contractului de vânzare-cumpărare.

34. Referitor la concluzia instanței privind lipsa împuternicirilor lui Visan Sergiu, apelantul a susținut că aceasta este neîntemeiată și contrară circumstanțelor cauzei, întrucât aspectul respectiv nu a fost pus în discuția părților la examinarea fondului.

35. A invocat că, deși Procura nr. 403 din 7 martie 2019 nu îl nominaliza expres pe Visan Sergiu, aceasta acorda împuterniciri S.R.L. „Interauto Grup”, al cărei administrator era Visan Sergiu, astfel încât acesta avea dreptul să reprezinte interesele proprietății automobilului.

36. Totodată, apelantul a menționat că a negociat tranzacția în cadrul parcării „Inter Auto”, cunoscută public ca fiind administrată de Visan Sergiu, motiv pentru care nu exista niciun temei de a pune la îndoială existența împuternicirilor necesare.

37. A mai invocat că Iașenco Diana nu a contestat niciodată valabilitatea tranzacției și nici recepționarea prețului pentru automobil, astfel încât instanța nu era îndreptățită să invoce din oficiu lipsa împuternicirilor lui Visan Sergiu.

38. Prin urmare, a reiterat că sunt întrunite condițiile îmbogățirii nejustificate, întrucât Andrieș Gheorghe a beneficiat efectiv de suma de 16 000 euro achitată de Moscovici Veaceslav reprezentanților vânzătorului, fără existența unui temei juridic valabil între părți.

39. A susținut că excepțiile prevăzute de art. 1981 alin. (1) din Codul civil nu sunt aplicabile, deoarece între Moscovici Veaceslav și Andrieș Gheorghe nu există niciun act juridic ori hotărâre judecătorească privind transmiterea acestei sume și nici acordul apelantului de a suporta definitiv diminuarea patrimoniului său.

40. Astfel, Andrieș Gheorghe s-a îmbogățit cu suma de 16 000 euro prin procurarea automobilului, iar Moscovici Veaceslav a suportat corespunzător diminuarea patrimoniului său.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

41. Prin decizia din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Moscovici Veaceslav și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 9 iulie 2021.

42. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, întrucât Moscovici Veaceslav nu a demonstrat prin probe pertinente și admisibile existența unei îmbogățiri nejustificate în patrimoniul lui Andrieș Gheorghe.

43. Colegiul a constatat că Contractul de arvună din 1 mai 2019 a fost încheiat exclusiv între Moscovici Veaceslav și S.R.L. „Interauto DE”, fără participarea lui Andrieș Gheorghe, iar din conținutul acestuia nu rezultă că automobilul urma să fie procurat de Andrieș Gheorghe ori că acesta și-ar fi asumat obligația de restituire a sumei de 16 000 euro.

44. Totodată, a reținut că S.R.L. „Interauto DE” nu deținea împuterniciri din partea proprietarei automobilului pentru a încasa sume cu titlu de arvună, iar contractele ulterioare de vânzare-cumpărare și leasing nu conțin clauze privind transmiterea ori utilizarea sumei respective.

45. Instanța de apel a apreciat că afirmațiile privind existența unei înțelegeri verbale dintre părți nu au fost confirmate prin probe, iar pretențiile privind dobânda de întârziere sunt accesorii și nu pot fi admise în lipsa obligației principale. În consecință, apelul a fost respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

46. La 19 aprilie 2023, Moscovici Veaceslav a declarat recurs împotriva deciziei din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți prin care a solicitat casarea acesteia și a hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 9 iulie 2021, cu pronunțarea unei decizii noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

47. În motivarea recursului, reiterând motivele de fapt și de drept invocate în acțiune și cererea de apel, suplimentar a invocat că instanțele inferioare au omis să examineze probele care demonstau că suma de 16 000 euro a fost utilizată efectiv pentru procurarea automobilului de către Andrieș Gheorghe și că această sumă a fost luată în calcul la tranzacția de leasing.

48. În acest sens, a invocat contractul de arvună, confirmarea de încasare a sumei de către „Interauto-DE” S.R.L., contractele de leasing și vânzare-cumpărare, ordinul de

plată prin care Î.C.S. O.C.N. „Total Leasing & Finance” S.A. a transferat suma de 23 200 euro lui Andrieș Gheorghe, precum și procesul-verbal de audiere în cadrul procesului penal, unde Andrieș Gheorghe a recunoscut că automobilul fusese ales de Moscovici Veaceslav și Andrieș Stanislav ca un cadou pentru el.

49. Totodată, Moscovici Veaceslav a descris contextul relațiilor sale cu Roilean Nicolae și Andrieș Stanislav, menționând că aceștia i-au propus deschiderea unei afaceri de transport în Cehia și l-au determinat să investească importante sume de bani, inclusiv prin cumpărarea unor bunuri pentru Andrieș Gheorghe.

50. Potrivit recurentului, acesta a cumpărat pentru Andrieș Gheorghe automobilul litigios, un apartament în municipiul Chișinău și a suportat alte cheltuieli, prejudiciul total ridicându-se la aproximativ 100 000 euro.

51. Ulterior, recurentul ar fi aflat că a fost victima unei scheme frauduloase, fiind exclus din afacere și lipsit de investițiile efectuate.

52. Recurentul a mai invocat că instanțele au interpretat greșit aspectele privind împuternicirile lui Visan Sergiu. În opinia sa, chiar dacă procura nu îl menționa expres pe Visan Sergiu, acesta era administratorul „Interauto Grup” S.R.L., companie care deținea împuterniciri de la proprietara automobilului, Iașenco Diana.

53. A susținut că a acționat cu bună-credință, considerând că Visan Sergiu era împuternicit să primească arvuna, iar lipsa eventuală a unor împuterniciri nu îi putea fi opusă conform dispozițiilor art. 362 și 370 din Codul civil.

54. În ceea ce privește îmbogățirea nejustificată, recurentul a invocat că Andrieș Gheorghe a beneficiat fără temeii juridice de suma de 16 000 euro, utilizată pentru procurarea automobilului, iar Moscovici Veaceslav a suferit corespunzător o diminuare a patrimoniului său.

55. A susținut că nu a existat niciun act juridic prin care să fi transmis gratuit suma respectivă și că scopul pentru care a efectuat plata, dezvoltarea unei afaceri comune, nu s-a realizat. Prin urmare, au fost întrunite condițiile art. 1979 și 1981 din Codul civil privind restituirea îmbogățirii nejustificate.

56. Totodată, recurentul a făcut referire la existența unei plângeri penale și la constatările organelor de urmărire penală, potrivit cărora Roilean Nicolae, Andrieș Stanislav și alte persoane ar fi obținut prin inducere în eroare de la Moscovici Veaceslav suma totală de aproximativ 100 000 euro.

57. A invocat și actul de constatare al Autorității Naționale de Integritate, prin care s-a stabilit existența unei diferențe substanțiale între averea și veniturile lui Andrieș Gheorghe, inclusiv în legătură cu automobilul litigios.

58. Temeiurile de declarare a recursului fiind cele prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. a) și c) Cod de procedură civilă.

59. Prin referința depusă la 1 noiembrie 2023, Andrieș Gheorghe reprezentat de avocatul Bucătaru Marian, a solicitat declararea ca fiind inadmisibilă a cererii de recurs depuse de Moscovici Veaceslav și menținerea deciziei din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii Judecătorei Soroaca, sediul Central din 9 iulie 2021.

60. În susținerea poziției sale a indicat că actele cauzei demonstrează faptul că, prin contractul de vânzare-cumpărare din 22 mai 2018, S.R.L. „Continent” a vândut automobilul de model Toyota Land Cruiser 150 Prado, anul fabricației 2018, către Diana Iașenco.

61. Ulterior, prin Procura din 7 martie 2019, Diana Iașenco a împuternicit mai multe persoane și entități, inclusiv S.R.L. „Interauto Grup”, Visan Igor, Migalatiev Igor, Belecic Ruslan, Visan Cristian și Miron Vasile, să administreze, să utilizeze și să înstrăineze automobilul respectiv.

62. A reținut că la 1 mai 2019, între Moscovici Veaceslav și S.R.L. „Interauto DE” a fost încheiat un contract de arună, potrivit căruia reclamantul a transmis suma de 16 000 euro cu titlu de arună pentru garantarea încheierii ulterioare a contractului de vânzare-cumpărare a automobilului Toyota Land Cruiser Prado la prețul de 40 000 euro. Prin acel contract, părțile s-au obligat să perfecteze contractul de vânzare-cumpărare până la data de 20 mai 2019.

63. Totodată, din înscrisurile anexate la dosar s-a constatat că, la 2 mai 2019, Diana Iașenco, reprezentată de Visan Igor, a încheiat contractul de vânzare-cumpărare a automobilului cu Andrieș Gheorghe, acesta procurând automobilul la prețul de 797 000 lei.

64. În continuare, la 3 mai 2019, între Andrieș Gheorghe și Î.C.S. O.C.N. „Total Leasing & Finance” S.A. a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare privind același automobil, la prețul de 40 000 euro, precum și contractul de leasing financiar nr. 4048L-2019-AND, prin care societatea de leasing s-a obligat să procure automobilul și să îl transmită lui Andrieș Gheorghe în posesie și folosință temporară contra plății ratelor de leasing.

65. La aceeași dată, Moscovici Veaceslav a încheiat cu Î.C.S. O.C.N. „Total Leasing & Finance” S.A. un contract de fidejusiune, prin care a garantat executarea tuturor obligațiilor de plată asumate de Andrieș Gheorghe în temeiul contractului de leasing financiar.

66. Prin ordinele de încasare anexate la dosar s-a stabilit că Moscovici Veaceslav a achitat mai multe rate aferente leasingului, în sumă totală de 172 596,35 lei, sumă care ulterior a fost încasată în baza unei hotărâri judecătorești pronunțate de Judecătoria Soroca, sediul Central.

67. A mai reținut că, la 23 decembrie 2019, Moscovici Veaceslav a adresat lui Andrieș Gheorghe o notificare prealabilă prin care a solicitat restituirea sumei de 16 000 euro, susținând că suma achitată cu titlu de arună reprezenta un avans pentru procurarea automobilului și că aceasta nu i-a fost restituită după ce automobilul a fost procurat de Andrieș Gheorghe prin intermediul finanțării acordate de societatea de leasing.

68. A reținut că instanțele inferioare au apreciat corect raporturile juridice dintre părți și au constatat că nu sunt întrunite condițiile îmbogățirii nejustificate prevăzute de art. 1979 Cod civil.

69. A subliniat că Moscovici Veaceslav și-a întemeiat pretențiile pe contractul de arună din 1 mai 2019, însă acest contract a fost încheiat exclusiv între Moscovici

Veaceslav și S.R.L. „Interauto DE”, iar Andrieș Gheorghe nu a fost parte la acel raport juridic și nu și-a asumat obligații față de reclamant.

70. Totodată, a reținut că procura emisă de Diana Iașenco nu conferea S.R.L. „Interauto DE” împuterniciri pentru încasarea unor sume de bani cu titlu de arvună în legătură cu înstrăinarea automobilului. În același sens, instanțele au constatat că nici contractul de vânzare-cumpărare încheiat între Diana Iașenco și Andrieș Gheorghe și nici contractele ulterioare de leasing financiar nu conțin vreo mențiune privind transmiterea ori utilizarea sumei de 16 000 euro achitate de Moscovici Veaceslav către S.R.L. „Interauto DE”.

71. A evidențiat că probatoriul administrat nu confirmă faptul că Andrieș Gheorghe ar fi primit, direct sau indirect, suma de 16 000 euro ori că această sumă ar fi fost utilizată pentru achitarea prețului automobilului procurat prin leasing.

72. Dimpotrivă, contractul de leasing financiar confirma că valoarea finanțată pentru procurarea automobilului era de 24 000 euro și nu de 40 000 euro, ceea ce contrazice afirmațiile recurentului privind existența unei pretinse înțelegeri între părți referitoare la restituirea imediată a arvunei după obținerea finanțării.

73. A menționat că pretențiile privind încasarea dobânzii de întârziere sunt accesorii pretenției principale privind restituirea sumei de 16 000 euro și nu pot fi admise în lipsa constatării existenței unei obligații principale în sarcina lui Andrieș Gheorghe.

74. Totodată, reprezentantul intimatului a făcut trimitere la modificările operate prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 privind reforma Curții Supreme de Justiție, arătând că, potrivit dispozițiilor tranzitorii, recursul depus la 19 aprilie 2023 urmează a fi examinat conform prevederilor Codului de procedură civilă în redactarea existentă la data depunerii acestuia.

75. În acest sens, a invocat art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, potrivit căruia recursul este declarat inadmisibil dacă nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 Cod de procedură civilă. Astfel, a susținut că argumentele formulate de recurent nu relevă erori de drept și nu demonstrează existența unei aprecieri arbitrare ori vădit nerezonabile a probelor de către instanțele inferioare, ci reprezintă exclusiv o reiterare a argumentelor examinate deja de instanțele de fond și de apel.

76. A mai invocat că instanța de recurs exercită un control limitat la verificarea legalității hotărârilor contestate și nu poate proceda la reaprecierea situației de fapt ori a forței probante a mijloacelor de probă. Prin urmare, dezacordul recurentului cu soluția pronunțată nu constituie, prin sine, temei pentru casarea hotărârilor judecătorești.

77. În susținerea poziției sale, reprezentantul intimatului a făcut referire și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, menționând că dreptul de acces la instanță nu are caracter absolut și poate fi supus unor limitări procedurale, inclusiv prin instituirea unor condiții stricte de admisibilitate a recursului, compatibile cu art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

78. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă stipulează:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

79. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare de la 01 septembrie 2023.

80. În conformitate cu prevederile art. XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

81. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

82. În conjunctura enunțată, și având în vedere că, recursul a fost declarat la 19 aprilie 2023, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate în Codul de procedură civilă, acestea vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

83. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

84. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

85. Art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.”

86. Art. 130 alin. (1) din Codul civil:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege”.

87. Art. 240 alin. (1) din Codul civil:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

88. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs reține că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 24 noiembrie 2022 (f.d. 215).

89. Din materialele cauzei rezultă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la 24 februarie 2023 (f.d. 222). Prin urmare, recursul declarat la 19 aprilie 2023 este considerat depus în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

90. Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul declarat de Moscovici Veaceslav urmează a fi admis și casată decizia din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, reieșind din următoarele considerente.

91. Instanța de recurs consemnează că legea procesual civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este dictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

92. Pentru a respecta acest principiu, judecătorii de fond trebuie să motiveze temeinic convingerea lor, indicând atât faptele și motivele de drept care au stat la baza acesteia, cât și dovezile care le-au susținut. De asemenea, aceștia trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților.

93. În ceea ce privește efectul devolutiv, acesta constituie o trăsătură esențială a apelului, care constă în faptul că apelul provoacă o nouă judecată în fond, ce vizează atât problemele de fapt, cât și cele de drept, dar în limitele stabilite expres sau implicit, prin cererea de apel. Reieșind din prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța

de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, referitor la constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii, în prima instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar, în apel, de către participanții la proces.

94. Prin urmare, instanța de judecată și de apel trebuie să determine raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe pricina dedusă judecății, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

95. Cercetând materialele cauzei, Completul constată că raportul litigios dedus judecății nu putea fi examinat exclusiv prin prisma existenței sau inexistenței unui raport contractual direct între Moscovici Veaceslav și Andrieș Gheorghe în cadrul Contractului de arvună din 1 mai 2019.

96. O asemenea abordare este însă incompletă și excesiv de formală, deoarece Moscovici Veaceslav nu și-a întemeiat pretențiile exclusiv pe efectele juridice ale contractului de arvună, ci a invocat existența unei prestații executate în folosul lui Andrieș Gheorghe și obținerea de către acesta a unui avantaj patrimonial concret, manifestat prin reducerea obligației sale financiare la procurarea și finanțarea automobilului.

97. Din actele cauzei rezultă că suma de 16 000 euro a fost transmisă anterior dobândirii automobilului de către Andrieș Gheorghe, iar ulterior bunul a fost implicat într-o operațiune de leasing financiar de tip lease-back.

98. În esență, mecanismul lease-back reprezintă o operațiune de finanțare prin care proprietarul bunului transmite temporar dreptul de proprietate către compania de leasing pentru obținerea unor lichidități, bunul fiind retransmis acestuia în folosință în schimbul ratelor de leasing. În asemenea raporturi, structura avansului și a sumelor reținute sau transferate prezintă relevanță determinantă pentru stabilirea contribuției reale a fiecărei persoane la dobândirea bunului și pentru identificarea avantajului patrimonial efectiv obținut.

99. În aceste condiții, instanțele inferioare urmau să stabilească dacă suma de 16 000 euro transmisă de Moscovici Veaceslav a constituit parte a avansului economic necesar operațiunii de leasing și dacă această sumă a fost valorificată efectiv în interesul patrimonial al lui Andrieș Gheorghe.

100. Or, potrivit normelor privind îmbogățirea nejustificată, avantajul patrimonial nu se reduce exclusiv la primirea nemijlocită a unei sume de bani, ci poate consta inclusiv în economisirea unei cheltuieli, reducerea unei datorii sau eliberarea de o obligație pe care persoana îmbogățită ar fi trebuit să o execute personal.

101. În speță, recurentul a susținut constant că suma de 16 000 euro a fost luată în calcul la formarea prețului final al automobilului și că finanțarea acordată de compania de

leasing a acoperit doar diferența rămasă după valorificarea acestei sume. În măsura în care această teză s-ar confirma, avantajul patrimonial obținut de Andrieș Gheorghe nu ar consta neapărat în primirea directă a banilor, ci în diminuarea obligației patrimoniale pe care acesta ar fi trebuit să o suporte personal pentru procurarea și finanțarea bunului.

102. Cu toate acestea, instanțele inferioare nu au examinat efectiv această ipoteză juridică și nu au clarificat dacă patrimoniul lui Andrieș Gheorghe a fost avantajat prin folosirea sumei achitate de reclamant, limitându-se la constatarea formală că Andrieș Gheorghe nu figurează ca parte în contractul de arvună, fără a cerceta efectul economic și juridic real al prestației executate.

103. Totodată, instanța de apel nu a dat apreciere efectivă argumentului principal al recurentului privind structura operațiunii de leasing financiar și transferurile bănești efectuate de compania de leasing, deși aceste împrejurări aveau relevanță determinantă pentru stabilirea existenței sau inexistenței avantajului patrimonial invocat.

104. Completul de judecată reține că instanța de apel nu a analizat nici înscrisurile invocate de recurent privind confirmarea de încasare a sumei de 16 000 euro și mențiunea privind luarea acesteia în calcul la tranzacția de vânzare-cumpărare, ordinele de transfer bancar, actele privind fidejusiunea și plățile efectuate ulterior de reclamant în legătură cu același automobil.

105. Or, în măsura în care aceste probe ar confirma că suma achitată de Moscovici Veaceslav a fost utilizată efectiv în cadrul mecanismului de procurare și finanțare a automobilului, omiterea analizei lor echivalează cu o cercetare incompletă a circumstanțelor esențiale ale cauzei și cu o motivare insuficientă a soluției adoptate.

106. De asemenea, Completul constată că instanțele inferioare nu au examinat efectiv argumentele recurentului privind existența unui contract în folosul unui terț. Chiar dacă Andrieș Gheorghe nu figurează formal ca parte în contractul de arvună, instanțele urmau să verifice dacă acesta a acceptat ori a valorificat prestația executată de reclamant și dacă dobândirea automobilului s-a realizat inclusiv prin luarea în calcul a sumei transmise de Moscovici Veaceslav.

107. În același timp, instanța de apel urma să clarifice dacă Moscovici Veaceslav a executat prestația în considerarea unei așteptări rezonabile privind restituirea ulterioară a sumei după obținerea finanțării de leasing și dacă această împrejurare era cunoscută ori trebuia să fie cunoscută de Andrieș Gheorghe. Or, normele privind îmbogățirea nejustificată reglementează expres ipoteza în care o prestație este executată pentru atingerea unui scop care ulterior nu se realizează ori în considerarea unei așteptări rezonabile care rămâne neexecutată.

108. În aceste condiții, instanța de apel era obligată să stabilească dacă diminuarea patrimoniului lui Moscovici Veaceslav a avut caracter definitiv ori dacă plata a fost executată în considerarea unei restituiri ulterioare și dacă Andrieș Gheorghe a acceptat ori a tolerat obținerea avantajului patrimonial în asemenea circumstanțe.

109. Contrar obligației prevăzute de art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel nu a exercitat un control efectiv asupra raportului juridic litigios și nu a verificat

circumstanțele relevante invocate de apelant, limitându-se în esență la reiterarea concluziilor primei instanțe.

110. În opinia Completului, pentru stabilirea corectă a raportului litigios și a naturii juridice reale a pretențiilor formulate, instanța de apel urma să examineze cauza nu doar prin prisma efectelor contractului de arvună, ci și prin raportare la normele privind îmbogățirea nejustificată, contractul în folosul unui terț și specificul operațiunii de leasing financiar de tip lease-back.

111. La rejudecare, instanța de apel urmează să examineze cauza prin prisma naturii sale juridice reale și să stabilească dacă suma transmisă de reclamant a fost valorificată în cadrul procurării și finanțării automobilului, dacă aceasta a diminuat obligația patrimonială a lui Andrieș Gheorghe, dacă patrimoniul acestuia a beneficiat efectiv de prestația executată și dacă există ori nu un temei juridic suficient care justifică păstrarea avantajului patrimonial obținut.

112. Totodată, instanța de apel urmează să dea apreciere tuturor înscrisurilor și circumstanțelor invocate de participanții la proces, inclusiv celor privind operațiunea de leasing financiar, structura avansului, transferurile bancare, confirmările privind luarea sumei în calcul la tranzacție, raporturile dintre reclamant și compania de leasing, precum și conduitei ulterioare a părților.

113. Numai după clarificarea tuturor acestor circumstanțe și după aplicarea efectivă a normelor privind arvuna, leasingul financiar, contractul în folosul unui terț și îmbogățirea nejustificată, instanța de apel va putea adopta o soluție legală și întemeiată asupra fondului litigiului.

114. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a statuat că, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

115. Contrar prevederilor art. 130 alin. (1) din Codul civil, Colegiul observă că instanța de apel a judecat formal cauza și nu și-a îndeplinit rolul activ, prin faptul că nu a dat apreciere înscrisurilor prezentate. În circumstanțele date, instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții date de Curtea de Apel Bălți și de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

116. Prin urmare, recursul urmează a fi admis, decizia instanței de apel casată, în temeiul art. 432 alin. (2) lit. a), c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, coroborat cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, întrucât instanța de apel nu a aplicat normele de drept material incidente raportului litigios privind îmbogățirea nejustificată și efectele prestației executate în folosul altei persoane, a interpretat eronat natura juridică a raporturilor dintre părți și a examinat incomplet circumstanțele relevante ale cauzei, circumstanțe care au determinat soluționarea greșită a litigiului.

117. Or, erorile constatate de instanța de recurs nu pot fi înlăturate în această etapă procesuală fără reaprecierea nemijlocită a probelor și fără stabilirea unor circumstanțe

de fapt esențiale pentru justa soluționare a cauzei, motiv pentru care cauza urmează a fi remisă spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată..

118. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 442, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Moscovici Veaceslav.

Casează decizia din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți în cauza civilă Moscovici Veaceaslav împotriva lui Andrieș Gheorghe cu privire la încasarea silită în legătură cu obținerea unei îmbogățiri nejustificate și transmite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Nord, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător	/semnătură/	Stela Procopciuc
Judecători	/semnătură/	Diana Stanilă
	/semnătură/	Ion Munteanu